

E.N.M. Simon. Odontogenic tumours in Tanzania with emphasis on epidemiology, quality of life after treatment and mandibular reconstruction. 143 bl. Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen, 2005. ISBN 90 6805 020 6. Academisch proefschrift.

Dit proefschrift geeft een goed overzicht van het voorkomen van odontogene tumoren in Tanzania, waaruit blijkt dat dit type tumoren daar de meest voorkomende hoofd-halstumoren zijn. Ameloblastoom komt het meest voor, gevolgd door het odontogeen myxoom, waarbij de incidentie van het ameloblastoom vergelijkbaar is met Europese landen. Dit ontzenuwt de gedachte dat ameloblastomen vaker voorkomen bij negroïde mensen. Het betreffen veelal jonge patiënten (55% < 30 jaar), die zich presenteren met zeer grote tumoren met een zeer lange geschiedenis. Dit laatste wordt veroorzaakt door de socio-economische factoren, maar ook door factoren gerelateerd aan de structuur van de gezondheidszorg in Tanzania. De behandeling van agressieve odontogene tumoren als het ameloblastoom en het odontogeen myxoom bestaat uit een vaak ingrijpende kaakresectie, waarna reconstructie van de kaak plaatsvindt.

Er werd een enquête verricht onder patiënten met deze tumoren om de kwaliteit van leven na de ingreep te onderzoeken. De klachten bestonden voornamelijk uit functionele klachten, vooral na een totale mandibulectomie. De patiënten met een kleine tumor scoorden beter in de enquête, waarmee gepleit wordt voor een goede voorlichtingscampagne teneinde patiënten in een zo vroeg mogelijk stadium te kunnen behandelen. De resultaten van een primaire reconstructie met autologe botpartikels vermengd met PRP (platelet rich plasma) in combinatie met voorgebogen platen lijken op de kwaliteit van leven een positieve invloed te hebben.

De resultaten van het epidemiologisch onderzoek uit dit proefschrift dienden als basis voor een aanbeveling voor de planning van opleiding en onderwijs. In Tanzania is slechts één centrum (Dar es Salaam) waar twee oro-maxillofaciale chirurgen werkzaam zijn voor de behandeling van deze tumoren. Patiënten moeten daardoor grote afstanden afleggen voor behandeling, hetgeen een behandel-'delay' in de hand werkt. Daarom wordt er gepleit voor meerdere gespecialiseerde en strategisch gelegen centra voor de diagnostiek en behandeling van deze tumoren, die gekoppeld zouden moeten zijn aan de bestaande tandheelkundige centra.

Het proefschrift geeft een mooi overzicht van de grootte van het probleem van (de behandeling van) odontogene tumoren in Tanzania. Deze informatie is vooral van belang voor de lokale overheid voor de planning van mond- en kaakchirurgische zorg. Daarnaast is het ook voor geïnteresseerde tandartsen/kaakchirurgen buiten Afrika een goed overzicht van de zorg voor deze patiënten in Afrika.

J.E. van der Wal, Groningen

A.M. Kielbassa. Strahlentherapie im Kopf- und Halsbereich. Implikationen für Zahnärzte, HNO-Ärzte und Radiotherapeuten. 154 bl., geïll. Hannover: Schlütersche Verlagsgesellschaft mbH & Co., 2004. Prijs € 89,00. ISBN 3 87706 870 7.

Een beknopt, overzichtelijk en duidelijk boek dat voor tandartsen en mondhygiënist belangrijke aspecten van radiotherapie in het hoofd-halsgebied op een rij zet.

Het boek begint met informatie over het mondholtcarcinoom: de epidemiologie, de etiologie, de stagiëring, de differentiatie, de lokalisatie en de behandelmogelijkheden. Hoofdstukken 2 en 3 gaan over de werking, de techniek, de indicatie en de bijwerkingen van radiotherapie, maar in begrijpelijke taal en zonder uitgebreid in te gaan op details. De volgende vier hoofdstukken behandelen de belangrijkste orale problemen van radiotherapie: hyposalivatie en radiatiecariës. Van beide problemen worden de mogelijkheden van preventie en behandeling zeer praktisch gericht benaderd. De titel van hoofdstuk 8 is 'Endodontische behandeling', maar de inhoud is veel breder en bevat vooral aanbevelingen om radiatiecariës en osteoradionecrose na de radiotherapie te vermijden door vooraf de mondgezondheid op peil te brengen. In de laatste twee hoofdstukken komen de mogelijke intraorale en faciale prothesen en hulpmiddelen aan de orde. Hiermee kan de kwaliteit van het leven van de veelal door de chirurgische behandeling ernstig gehandicapte patiënten tijdens en na de radiotherapie aanmerkelijk worden verbeterd.

De illustraties in alle hoofdstukken zijn van voldoende kwaliteit, maar in enkele gevallen te klein afgebeeld om aan hun doel te beantwoorden. Vanwege de vele overeenkomsten en raakvlakken is het jammer dat de inhoud van het boek niet breder is genomen. Hoewel de titel anders suggereert, blijft namelijk de radiotherapie van maligniteiten in andere delen van het hoofd-halsgebied dan de mondholt onbesproken.

C. de Baat, Ridderkerk

G.J. Chiche, H. Aoshima. Smile design. A guide for clinician, ceramist, and patient. 112 bl., geïll. Chicago: Quintessence Publishing Co. Inc., 2004. Prijs £ 72.00. ISBN 0 86715 435 7.

Dit 'glossy' kijkboek is geschreven door een Amerikaanse tandarts en een Japanse tandtechnicus. In de eerste vijf bladzijden wordt uitgelegd wat het zogenaamde ABCI-schema inhoudt. Het is een manier om de glimlach te analyseren aan de hand van 'alignment, brightness, character en incisal effects'. Nader uitgewerkt betekent het dat er wordt gekeken naar: de stand van de tanden (levendig, discreet, gemengd of perfect); de helderheid van de gebitselementen (maximaal wit, sterk wit effect, of met minimale, matige of sterke polychromie); het karakter (doorschijnende randen, vrouwelijk rond, delicaat, mannelijk sterk of een uitgebalanceerde combinatie van rond, hoekig en uitlopend); en de incisale effecten (redelijk zichtbaar en doorschijnend of zeer discreet en meer diffuse doorschijnendheid). Na enkele voorbeelden van geprepareerde gebitselementen en porseleinen kronen volgt een pagina over de principes van de jeugdige glimlach: dominantie van de centrale incisieven, een convexe lachlijn, voldoende lengte en de juiste helderheid van de gebitselementen en een royale breedte van de tandboog. Ook wordt getoond hoe met computersimulaties een beeld kan worden gemaakt van een mogelijke frontsituatie.

Daarna volgen vijftig pagina's met steeds ongeveer zes foto's van frontelementen voor en na de behandeling met soms ook een plaatje van de (bijna altijd vrouwelijke) patiënt. Meestal komen alleen de vier bovenincisieven in beeld en de tandarts die wat meer van de preparatie wil zien, moet helaas tevreden zijn met een fotootje van 4 x 7 cm. De technische gegevens volgens het ABCI-schema en de kleurbepaling (een veel voorkomende combinatie is 20% A2 en 80% A1) staan telkens op de tegenoverliggende bladzijde

vermeld. De resultaten zijn zonder uitzondering schitterend, hoewel de meeste patiënten uiteindelijk een soort standaard glimlach hebben gekregen. Een aparte vermelding verdienen de kroonverlengingen, waarvan de resultaten letterlijk en figuurlijk grensverleggend zijn.

Opvallend is dat vrijwel uitsluitend met porselein wordt gewerkt. Zelfs voor een hoekopbouw van een incisief en voor het sluiten van een centraal diasteem worden partiële porseleinen facings toegepast. Niet zelden is er sprake van een forse ingreep om een radicale verbetering van de glimlach te bereiken. Om de tanden wat meer onder de lip te laten uitkomen wordt geprepareerd voor zes facings. Als twee centrale incisieven verkleurde kronen hebben, worden meteen alle zes de fronttanden van blinkend witte porseleinen restauraties voorzien. In dit geval werd bleken van de laterale incisieven en hoektanden niet eens overwogen, naar mijn mening een gemiste kans. De 'wens van de patiënt' staat bij elke behandeling consequent in twee regels vermeld, maar de afwegingen van alternatieven blijven buiten beschouwing.

Al met al een aardig kijkboek voor tandarts, tandtechnicus en patiënt, om te zien met welke ingrepen een 'extreme makeover' glimlach kan worden gemaakt.

A.M. van Luijk, Almere

S.J. Chu, A. Devigus, A. Mielezsko. Fundamentals of color. Shade matching and communication in esthetic dentistry. 158 bl., geïll., Chicago: Quintessence Publishing Co. Ltd., 2004. Prijs £ 49.00. ISBN 0 86715 434 9.

In 2003 verscheen bij Quintessence 'The science and art of porcelain laminate veneers' van de hand van G. Gürel, die met deze uitgave een standaardwerk schreef op het gebied van adhesief bevestigd porselein in het front. In dat boek werd in het lijvige en waardevolle hoofdstuk vijf kleur en keurbepalen – voor zover het porseleinen facings betreft – besproken en geschreven door S.J. Chu, de eerste auteur van het hier te bespreken boek. Het is dan ook geen toeval dat hoofdstuk vijf uit het boek van Gürel nogal wat overeenkomsten vertoont met het boek van Chu et al, niet alleen tekstueel, maar ook wat de afbeeldingen betreft.

'Fundamentals of color' is een fraaie uitgave met een schitterende lay-out, prachtige foto's en tekeningen en het is een genot om je aan de hand van de auteurs te verdiepen in het fenomeen kleur dat tot nu toe veel te weinig aandacht krijgt in de tandheelkundige opleiding en nascholing.

Het eerste hoofdstuk behandelt de theorie van kleur en is de objectieve basis die nodig is voor het kunnen begrijpen van de processen die een rol spelen bij keurbepalen en communicatie over kleur. Hoofdstuk twee gaat over de fysische processen die kleurweergave en de psychische processen die kleurwaarneming kunnen beïnvloeden. Soms is de uitleg die de auteurs geven verhelderend en geven zij fraaie voorbeelden om hun beweringen te staven. Vaker krijg je echter het idee dat er meer problemen worden opgeroepen dan er worden opgelost en zijn de illustraties onduidelijk en zeer gezocht. In mijn ogen is het een gemis dat uitsluitend zeer terloops wordt gemeld dat kleur en opaciteit van gebitselementen sterk worden beïnvloed door uitdroging.

Het volgende hoofdstuk behandelt keurbepalen op de conventionele manier, waarbij gebruik wordt gemaakt van kleurenringen en fotografie. Doorspekt met bruikbare tips wordt een systematische en praktische manier besproken voor keurbepalen en communicatie over kleur met de tandtechnicus. Zelfs wordt aandacht

besteed aan laagsgewijze toepassing van composietmateriaal en hoe op die manier een zeer natuurlijk ogend resultaat kan worden verkregen.

Hoofdstuk vier gaat over zeven digitale keurbepalingssystemen die met elkaar worden vergeleken. Helaas wordt elk systeem afzonderlijk noodgedwongen vrij oppervlakkig behandeld waardoor het als lezer onmogelijk is een weloverwogen keuze te maken voor zo'n systeem. Het laatste hoofdstuk behandelt een keurbepalingsprotocol dat gebruikmaakt van zowel conventionele als digitale technieken en waarmee in het boek een bijzonder mooie solitaire kroon in het front wordt vervaardigd.

Ten slotte worden tien klinische casussen gepresenteerd met alle ins-en-outs met betrekking tot keurbepaling en communicatie over kleur met de technicus.

Het meest waardevolle hoofdstuk van het besproken boek is het eerste hoofdstuk. Deze informatie is echter (samen met veel andere tips over keurbepalen en communicatie) onverkort terug te vinden in hoofdstuk vijf van Gürel's boek. Wellicht is het dus verstandiger het eveneens bij Quintessence verschenen boek van Gürel aan te schaffen. Dan krijg je er een prachtig tekstboek bij over porseleinen facings!

H.J. de Kloet, Arnhem

Recensie-exemplaren

Het merendeel van de hier aangekondigde boeken zal nog nader worden besproken in één van de volgende afleveringen van dit tijdschrift.

- Ai M, Shiao Y-Y. New magnetic applications in clinical dentistry. 184 bl. Tokyo: Quintessence Publishing Co. Ltd., 2004. Prijs £ 50.00. ISBN 4 87417 828 6.
- Haar de SF. Cathepsin C in the defence against Actinobacillus actinomycetemcomitans. Studies on Papillon-Lefèvre syndrome. 167 bl. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam, 2005. ISBN 90 6464 254 0. Academisch proefschrift.
- Al-Beirut N. The effectiveness of glass-ionomer sealants in preventing dental caries. 101 bl. Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen, 2005. ISBN 90 6805 0230. Academisch proefschrift.
- Weijden F van der. De stille kracht van ultrasoon. 85 bl. Amsterdam: ACTA, 2005. Prijs € 25,00. ISBN 90 9018681 6.